

Weidevogels vliegen achteruit

Recente berekeningen laten zien dat veel weidevogelsoorten het in de laatste vijf jaar gemiddeld nog slechter doen dan in de voorgaande jaren. Dit is reden voor zorg. Een aantal soorten lijkt erg bedreigd te gaan worden. Kennelijk ontbreekt het ons nog steeds aan voldoende kennis om dit proces tot staan te brengen of zijn de genomen maatregelen niet verstrekkend genoeg, dan wel te vrijblijvend van karakter. De tijd begint te dringen als men hier nog verandering in wil aanbrengen: als het voor de Grutto 5 voor 12 is, dan is het voor de Veldleeuwerik inmiddels 1 voor 12.

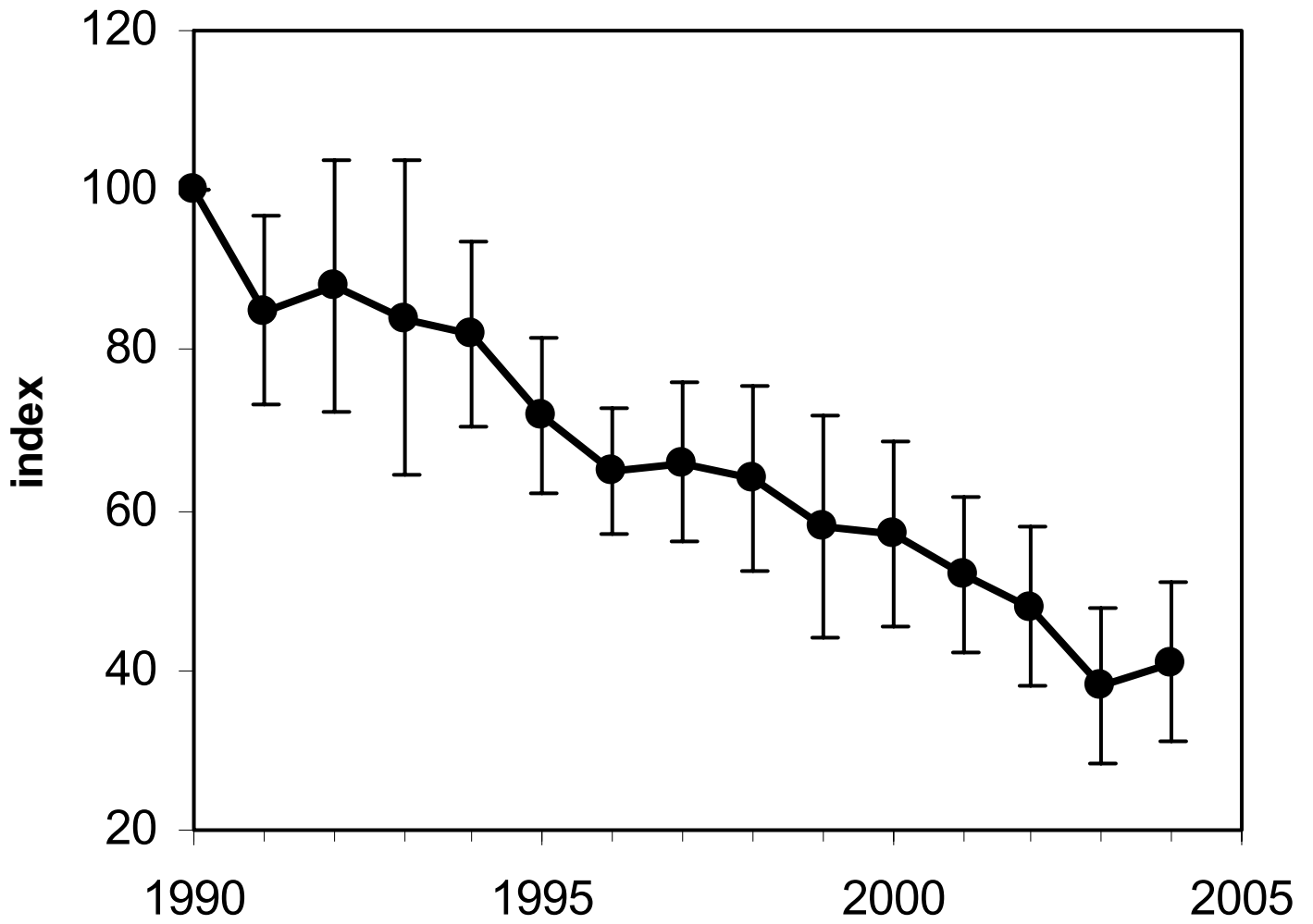
Tot voor kort leken de bolwerken voor weidevogels nog redelijk stand te houden, maar in de laatste jaren is hier een duidelijke kentering in gekomen. Dit blijkt uit berekeningen (zie op: http://www.sovon.nl/pdf/Indexen_weidevogels_1990_2004.pdf) die door SOVON Vogelonderzoek Nederland en het Centraal Bureau voor de Statistiek (<http://www.cbs.nl/nl-NL/menu/themas/milieu-natuur-ruimte/natuur/publicaties/default.htm>) zijn uitgevoerd. Met name de veenweidegebieden ten noorden van Amsterdam en in het Groene Hart lijken momenteel leeg te lopen. In de vaak als marginaal aangeduide gebieden (Zandgronden en het Rivierengebied) is dit minder sterk het geval. Vermoedelijk doordat de achteruitgang zich hier al eerder heeft voltrokken. Nu is het kennelijk de beurt aan de bolwerken.

Sinds 1990 nemen de aantallen weidevogels in het agrarisch gebied jaarlijks met ruim 2% af. De ontwikkeling over de laatste vijf jaar is echter dramatisch te noemen. In het hele agrarisch gebied nemen de aantallen in die periode jaarlijks met 4.5% af. Een ruime verdubbeling van de jaarlijkse afname t.o.v. de totale periode. Regionaal bestaan er grote verschillen in afname. Koplopers zijn de laagveengebieden van Noord- en Zuid-Holland waarin Waterland en het Groene Hart zijn gelegen. Hier bedraagt de jaarlijkse afname 13%. Alle soorten gaan in aantal achteruit, maar de afname is het sterkst bij de zangvogels onder de weidevogels. In de laagveengebieden van Noord- en Zuid-Holland neemt de Veldleeuwerik bijv. in de laatste vijf jaar jaarlijks met 23% af. Bij een gelijkblijvende trend de komende vijf jaar zou dan ongeveer driekwart van de Veldleeuweriken uit deze regio zijn verdwenen!

Afname van de aantallen kan uiteindelijk leiden tot het verdwijnen van soorten en daarmee tot veranderingen in de biodiversiteit. In het kader van een onderzoek naar de effecten van de omslag, van minder aankoop naar meer beheer, in het natuurbeleid op de weidevogelstand door het Milieu- en Natuurplanbureau, CBS en SOVON bleek dit inderdaad het geval. In dit onderzoek zijn de ruim 1100 proefvlakken van het weidevogelmeetnet toebedeeld aan diverse klassen van beheer en eigenaar (natuurgebieden, gebieden met Agrarisch Natuurbeheer en gebieden met regulier agrarisch gebruik). Voor elke categorie is de ontwikkeling van soortenrijkdom sinds 1995 gevolgd. De soortenrijkdom is in natuurgebieden en gebieden met agrarisch natuurbeheer in 1995 vergelijkbaar. Daarbuiten (regulier agrarisch gebruik) komen gemiddeld twee soorten minder voor. De ontwikkeling in het aantal soorten in natuurgebied enerzijds en gebieden met agrarisch natuurbeheer en gebieden met regulier agrarisch gebruik anderzijds is significant verschillend. In de laatste twee genoemde gebieden is in een periode van tien jaar ruim 10% van de aanwezige soorten verdwenen. Hier heeft de aantalafname dus geleid tot het daadwerkelijk verdwijnen van soorten. In de natuurgebieden blijft de soortenrijkdom op peil. Een uitgebreide analyse naar de soortenrijkdom in de verschillende gebieden in relatie tot het in die gebieden gevoerde beheer en grondgebruik is dan ook zeer wenselijk.

Noot voor de redactie:

Bovenstaand bericht kan voor u aanleiding zijn om meer te willen weten over de weidevogelaantallen. Voor meer achtergrondinformatie kunt u terecht op onze website. U kunt ook bellen met Wolf Teunissen, telefoonnummer: 024- 6848111. Adres SOVON: Rijksstraatweg 178, 6573 DG BEEK-UBBERGEN, E-mail: info@sovon.nl. Meer weten over SOVON op internet? Surf naar www.sovon.nl.

Geïndexeerde aantalsontwikkeling van de Veldleeuwerik in de periode 1990-2004.